

Studiju kursa nosaukums	Lietišķā latviešu valoda
Studiju kursa kods	ValoW001
Zinātnes nozare	Valodniecība un literatūrzinātne
Kredītpunkti(ECTS)	15
Kopējais kontaktstundu skaits	150
Lekciju stundu skaits	64
Semināru un praktisko darbu stundu skaits	86
Laboratorijas darbu stundu skaits	0
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	225
Kursa īstenošanas valoda	Latviešu
Kursa apstiprinājuma datums	03.04.2025
Atbildīgā struktūrvienība	Humanitāro zinātņu fakultāte

Kursa izstrādātājs(-i)

Dr.philol., doc. Inta Urbanoviča

Priekšzināšanas

Latviešu valodas prasme vismaz B2 līmenī.

Studiju kursa anotācija

Lietišķās saziņas prasme mūsdienās ir nepieciešama gandrīz visās dzīves jomās gan mutvārdos, gan rakstu formā, tāpēc papildu modulis ir paredzēts studentiem, kas vēlas nostiprināt un padziļināt savu lietišķās latviešu valodas tekstpratību. Papildu modulis ir veidots kā praktisku studiju kursu kopa, kurā piedāvāts padziļināts ieskats lietišķās tekstveides specifikā, zinātnes valodas izmantošanas pamatprincipos, kā arī aplūkoti aktuāli valodas prakses jautājumi un digitālo atbalsta rīku izmantošanas iespējas tekstu pilnveidē.

Papildu modulī ir iekļauti šādi kursi:

Latviešu lietišķā tekstveide (3 ECTS)

Latviešu zinātnes valodas un terminoloģijas pamati (3 ECTS)

Latviešu valodas kultūra (3 ECTS)

Latviešu interpunkcija (3 ECTS)

Latviešu valodas digitālie rīki un valodas prakse (3 ECTS)

Papildu moduļa mērķis ir iepazīstināt ar lietišķās un zinātniskās latviešu valodas specifiku, kā arī padziļināt un nostiprināt prasmi veidot kvalitatīvus zinātniskus, juridiskus, administratīvus, tehniskus, populārzinātniskus tekstus.

Papildu moduļa uzdevumi:

- aplūkot lietišķās un zinātniskās valodas īpatnības funkcionālo stilu sistēmā,
- nostiprināt zināšanas par terminoloģijas pamatjautājumiem, pievēršot īpašu uzmanību nozares terminoloģijai,
- sniegt teorētiskas un praktiskas zināšanas par latviešu valodas digitālajiem rīkiem, kas izmantojami tekstu rakstīšanā un rediģēšanā,
- pilnveidot prasmi veidot kvalitatīvus lietišķus un zinātniskus tekstus atbilstoši latviešu literārās valodas prasībām,
- attīstīt spēju kritiski izvērtēt tekstu kvalitāti un rast risinājumus to kvalitātes uzlabošanai.

Kursa plāns Pilna laika: klātie

1.Lietišķā stila raksturojums latviešu literārās valodas stilu kontekstā. Normatīvie akti. 4L
2S

2. Lietišķo tekstu formālā struktūra. 2L 2S
 3. Lietišķās valodas lingvistiskās īpatnības. 4L 16S
 4. Zinātnisko tekstu veidi un struktūras īpatnības. 8L 6S
 5. Autortiesības un atsauces uz autordarbiem, plaģiātisms. Bibliogrāfisko atsauču noformēšana. 4L 2S
 6. Zinātnes valodas lingvistiskās īpatnības. 6L 8S
 7. Literārās valodas normas. 4L 4S
 8. Aktuāli valodas kultūras problēmjautājumi. 12L 10S
 9. Latviešu interpunkcijas izpratne. 6L
 10. Interpunkcija dažādās sintaktiskajās konstrukcijās vienkāršā teikumā. 10S
 11. Interpunkcija saliktā teikumā. 10S
 12. Digitālo resursu izmantošana valodas praksē. 2L
 13. Latviešu valodas digitālie resursi. 10L 14S
 14. Mākslīgā intelekta rīki. 2L 2S
- Kopā 64L 86S

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studenti:

- studē teorētisko literatūru un gatavo atbalsta materiālus studijām,
- pēta un analizē teorētisko un praktisko padomu literatūru,
- apgūst nozares terminoloģiju un aktualizē to praksē,
- izstrādā patstāvīgos individuālos darbus, kas iekļauti kursu saturā,
- praktizē dažādu digitālo rīku izmantošanu.

Studiju rezultāti

Zināšanas:

1. nosauc un raksturo lietiskās valodas īpatnības un to nozīmi valodas funkcionālo stilu sistēmā,
2. raksturo zinātnisko tekstu veidus, to galvenos struktūrelementus, kā arī zinātniskās metodoloģijas principus,
3. skaidro valodas kultūras jēdzienu, valodas vienību atbilstību dažādiem valodas kultūras līmeņiem,
4. nosauc un raksturo svarīgākās interpunkcijas zīmes un to funkcijas,
5. raksturo latviešu valodas digitālo resursu - korpusu, vārdnīcu, rokasgrāmatu, datubāzu – izveides principus un struktūru.

Prasmes:

6. veido un analizē dažāda satura lietiskos tekstus atbilstoši normatīvajām prasībām,
7. veido un analizē dažāda satura zinātniskos tekstus atbilstoši normatīvajām prasībām,
8. veic dažādu valodas vienību analīzi, saskata to atbilstību dažādiem valodas kultūras līmeņiem,
9. izmanto nepieciešamās pieturzīmes atbilstošā kontekstā un skaidro to lietojumu,
10. Izvēlas un atrod nepieciešamos valodas resursus, mērķtiecīgi izmanto dažādus rīkus valodas izpētē, apguvē un rediģēšanā.

Kompetence:

11. pārdomāti veido dažāda satura lietiskos tekstus mutvārdos un rakstveidā un prot argumentēti pamatot izteiksmes līdzekļu izvēli,
12. pārdomāti veido dažāda satura zinātniskos tekstus mutvārdos un rakstveidā un prot argumentēti pamatot izteiksmes līdzekļu izvēli,
13. saskata atkāpes no valodas normām dažādos tekstos, izvērtē to iemeslus un atbilstību valodas kultūrai, izmantojot valodas uzzīņu avotus un savas iegūtās zināšanas,
14. izmanto pamatojumu no atbilstošas teorētiskās literatūras, lai vērtētu pieturzīmju lietošanas problēmgadījumus,

15. Piedāvā idejas un praktiskus risinājumus, kā digitālos resursus var izmantot dažādu stilu tekstu rakstīšanā un rediģēšanā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Starppārbaudījumi:

1. Starppārbaudījumi par lietišķajiem tekstiem (mutvārdu ziņojums, teksta daļas izstrāde) (10%)
2. Starppārbaudījumi par zinātniskajiem tekstiem (teksta izvērtējums, teksta daļas apraksts) (10%)
3. Starppārbaudījumi par latviešu valodas kultūras jautājumiem (kontroldarbs, patstāvīgs pētījums) (10%)
4. Starppārbaudījumi par latviešu interpunkciju (2 testi, priekšlasījums) (10%)
5. Starppārbaudījumi par latviešu valodas digitālajiem rīkiem (3 patstāvīgie darbi) (10%)

Noslēguma pārbaudījumi:

6. Lietišķa teksta kompleksa analīze (10%)
7. Individuāls, nozares jomā izstrādāts zinātnisks teksts un tā mutvārdu prezentācija (10%)
8. Rakstveida eksāmens par valodas kultūras jautājumiem (10%)
9. Rakstveida eksāmens par interpunkcijas jautājumiem (10%)
10. Rakstveida eksāmens par digitālo rīku izmantošanu (10%)

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes, iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Starppārbaudījumi par lietišķajiem tekstiem	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
2. Starppārbaudījumi par zinātniskajiem tekstiem	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-
3. Starppārbaudījumi par latviešu valodas kultūras jautājumiem	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-
4. Starppārbaudījumi par latviešu interpunkciju	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-
5. Starppārbaudījumi par latviešu valodas digitālajiem rīkiem	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+
6. Lietišķa teksta kompleksa analīze	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
7. Individuāls, nozares jomā izstrādāts zinātnisks teksts	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-
8. Rakstveida eksāmens par valodas kultūras jautājumiem	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-
9. Rakstveida eksāmens par interpunkcijas jautājumiem	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-
10. Rakstveida eksāmens par digitālo rīku izmantošanu	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Blinkena, A. 2009. Latviešu interpunkcija. Rīga: Zvaigzne ABC.
2. Guļevska, D., Miķelsons, A., Porīte, T. 2002. Pareizrakstības un pareizrūnas rokasgrāmata. Rīga: Avots.
3. Halliday, M.A.K. 2006. The Language of Science. London, New York: Continuum.

4. Kalnača, A., Lokmane, I. 2021. Latvian Grammar. Rīga: University of Latvia Press.
5. Laugale, V., Šulce, Dz. 2012. Lielo burtu lietojums latviešu valodā: ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi. Rīga : Latviešu valodas aģentūra.
6. Mārtinsone, K., Piere, A. (red.). 2018. Zinātniskā rakstīšana un pētījumu rezultātu izplatīšana. Rīga: RSU.
7. Nītiņa, D., Grigorjevs, J. (red.). 2013. Latviešu valodas gramatika. Rīga: LU Latviešu valodas institūts.
8. Orehova, A. 2020. Latviešu valoda tiesu nolēmumos. Pieejams tiešsaistē: [download \(ta.gov.lv\)](http://ta.gov.lv)
9. Reeves, C. 2005. The Language of Science. London: Routledge.
10. Skujiņa, V. 2014. Latviešu valoda lietišķajos rakstos: atjaunots, mūsdienīgs izdevums. Rīga: Zvaigzne ABC.
11. Veisbergs, A. (red.) 2013. Latviešu valoda. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.

Papildus informācijas avoti

1. Abaravičius J. 2002. Skyrybos stilistika. Vilnius: MELI.
2. Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas vadlīnijas. Pieejams tiešsaistē: DOKUMENTU IZSTRĀDĀŠANAS UN NOFORMĒŠANAS VADLĪNIJAS (tm.gov.lv)
3. Freimane, I. 1993. Valodas kultūra teorētiskā skatījumā. Rīga: Zinātne.
4. Iestāžu publikāciju noformēšanas rokasgrāmata. Pieejams tiešsaistē: <https://publications.europa.eu/code/lv/lv-000100.htm>
5. Laugale, V., Šulce Dz. 2012. Lielo burtu lietojums latviešu valodā: ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi. Rīga: Latviešu valodas aģentūra.
6. Ministru kabineta noteikumi Nr. 558, 04.09.2018.
7. Paegle, Dz. 2003. Latviešu literārās valodas morfoloģija. Rīga: Zinātne.
8. Rakstīsim skaidri. Pieejams tiešsaistē: http://publications.europa.eu/resource/cellar/725b7eb0-d92e-11e5-8fea-01aa75ed71a1.0014.03/DOC_1
9. Rozenbergs, J. 1995. Latviešu valodas stilistika. Rīga: Zvaigzne ABC.
10. Skujiņa, V. 2002. Latviešu terminoloģijas izstrādes principi. Rīga: Zinātne.
11. Strautiņa V., Šulce Dz. 2009. Latviešu valodas pareizrūna un pareizrakstība. Rīga: RaKa.
12. Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata (2021). Pieejams tiešsaistē: <http://vvc.gov.lv/advantagecms/export/docs/publikacijas/VVC%20Tiesibu%20aktu%20tulkosanas%20rokasgramata%202020.pdf>
13. Treimane, I. 2021. Juridiskie teksti latviešu valodā. Tradīcijas sākotne un rediģēšanas principi. Rīga: Latviešu valodas aģentūra.
14. Vēstulju rakstīšanas vadlīnijas. Pieejams tiešsaistē: [download \(mk.gov.lv\)](http://mk.gov.lv)

Periodika un citi informācijas avoti

1. Ceļvedis par citēšanu un atsaucēm. Pieejams: https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/biblioteka/resursi/Celvedis_Citesana_un_atsauces_2024.pdf Latviešu valodas aģentūras mājaslapa: www.valoda.lv
2. Citvalodu personvārdu atveide latviešu valodā: <https://www.personvarduatveide.lv/>
3. Latviešu valodas rokasgrāmata: <http://valodasrokasgramata.lv/>
4. Latviešu zinātnes valoda intralingvālā aspektā: <http://zinatnesvaloda.lv/>
5. Latvijas Nacionālais terminoloģijas portāls: <https://termini.gov.lv/>
6. Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: <http://www.tezaurs.lv/mlvv/>
7. Nacionālā enciklopēdija. Pieejams tiešsaistē: <http://enciklopedija.lv>
8. Valoda: nozīme un forma. Kopš 2009. Rakstu krājums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. (Raksti par gramatikas, valodas normēšanas jautājumiem.) <https://doi.org/10.22364/vnf>

- 9.Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze: www.valodaskonsultacijas.lv
10.Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. Kopš 2005. Populārzinātnisku rakstu krājums.
Rīga: Latviešu valodas aģentūra.
11.Valsts valodas centra mājaslapa: <https://vvc.gov.lv/>

Kursa ietvaros nav pieļaujams plaģiātisms un citi akadēmiskā godīguma pārkāpumi lūdzu iepazīties ar LU Noteikumiem par akadēmisko godīgumu. Šī kursa ietvaros ģeneratīvā mākslīgā intelekta (MI) rīku izmantošana ir atļauta izņēmuma gadījumos, ja to rakstiski ir norādījis un atļāvis šī kursa docētājs. Visos citos gadījumos nav pieļaujama mākslīgā intelekta ģenerētu materiālu (teksta, attēlu, audio, video u.c.) iesniegšana patstāvīgajos un grupu uzdevumos, pārbaudes darbā, eksāmenā vai jebkādā citā pārbaudes darbā, šāda veida materiālu iesniegšana tiks uzskatīta par neatļautu palīgīdzekļu izmantošanu